

Előfizetési ár:

Egy évre 4 ft | 3 óra 1 ft
Fél évre 2 ft | 1 óra 40 kr

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal a „Csongrád”
könyvnyomdájában, hova a
kéziratok és előfizetési pén-
zek is küldendők.

CSONGRÁD

10 Társadalmi és közművelődési hetilap.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos sor egyszeri
beiktatása 10 kr., két ha-
sábos 20 kr., három hasábos
30 kr. Legalább háromszori
közlésnél a fele díj számít-
tatik. Bélyegdij külön 30 kr.

Nyilttérben

minden egyes sor 20 kr.
Bélyegdij külön 30 kr.
Kéziratok visszaadására nem
vállalkozik a szerkesztőség.

I. évfolyam

Felelős szerkesztő: CSONGRÁDI GÁBOR.

2-ik szám.

Lapunk és a nyilvánosság.

Mint lapunk célja s irányából következtethető, mi egyik legfontosabb feladatunknak és kötelességünknek fogjuk tartani, hogy mindama ügyeket, melyek az összközönséget, városunk lakosságát bármely irányban, bármi tekintetben érdeklik, éber figyelemmel, folytonos érdeklődéssel kísérik. Főelvül tűztük magunk elé, hogy a közönség javát, előnyét minden irányban előmozdítsuk, bajait, sérelmeit a lehetőséghez képest orvosoljuk, illetve azok orvoslását a méltányosság és jog határain belül sürgezzük.

Meg fogunk tehát jelenni mindenütt, a hol a közönség érdeke szóban forog, mindenütt, a hol a közjó s köztekintetek közbelépésünket igénylik.

Helyi társadalmunk minden jelentősebb aktusainál a nyilvánosság ellenőrző szerepét fogjuk gyakorolni, nem zárkózván el az elől, hogy észrevételeinket egyik-másik irányban megtegyük.

Kiváló ellenőrzésünk tárgyát mindazonáltal a hatóságok működései fogják képezni. A hatóságok kezébe van letéve a polgárok vagyona. A hatóságok intézkednek az egyesek jogai és érdekei felett; természetes tehát, hogy azok rendelkezései, azok eljárása igénylik legnagyobb mérvben a nyilvánosságnak ellenőrző befolyását.

S hogy mi ezt a jogot, mely egyszersmind a közönséggel szemben kötelességünk is, a kellő mérvben gyakorolhassuk, hisszük, hogy erre irányuló tevékenységünkben maguk az érdeklött hatóságok fognak előzékenyen segítségnyújtani nekünk. S itt már most eleve kifejezést adunk azon határozott kívánságunknak, hogy mivel Csongrád városánál a tanácsulések mindeddig nem voltak nyilvánosak, azok a mai naptól kezdve a törvényszerű nyilvánosság elveinek megfelelőleg tartassanak meg.

Csongrád, 1890. jan. 24.

Nem titkolhatjuk el, hogy a múlt évben, midőn Csongrádvármegye alispánja a szegedi pénzügyigazgatóság kiküldött közegének illetéktelen beavatkozása következtében — tudva — valótlán adatokra fektetett távirati följelentése alapján városunk adminisztratív ügyeiben oly kiméletet nem ismerő erélyeséget fejtett ki; — miután tudomásunk volt arról, hogy székhelyén mily gyengéden járt el a sikkasztókkal és a felügyelet gyakorlására hivatott egyénekkal, — egy, hozzá közel álló egyénnek okmányhamisítással kapcsolatos zsarolási esetéről pedig nem akart tudomást

szerezni; — reánk e tény bántó hatást gyakorolt, s meggyőződésünk szerint az alispánnak a közigazgatási bizottság által is megerősített eljárását — bár az ismert ügyet eléggé igyekezett a vizsgáló bizottság felfujni, — ma is tulszigorunak tartjuk. De a milyen őszinteséggel adunk kifejezést meggyőződésünknek a fentebb említett ügyben követett eljárással szemben, épp oly megbotránkozással vesszük a folyó évben életbe léptetett azon visszaéléseket, hogy Csongrádon az állami adók módjára végrehajtandó községi kisebb összegű követelések behajtását már az elsőfoku végrehajtási eljárás mellett is, minden egyes forint után négy krajcárjával eszközlik. Tudjuk bár, hogy az ekként befolyandó végrehajtási költségek nem sikkasztatnak el, mindazonáltal, mert egyes egyének jobbléte és kényelme érdekében nem szabad az ellenőrzés és felügyelet gyakorlására hivatott hatóságnak a visszaélésekkel szemben szemétt hunyni, ez okon, midőn erre az illetékes hatóság figyelmét föl hívjuk, oly erélyes és gyökeres intézkedéseket kérünk, hogy a visszaélések megszüntetésével kapcsolatosan a megkárosított adózók többlet-fizetéseiket visszanyerjék!

Több adózó polgár.

— **A serház-zugi rét.** Csongrád város birtokos közönségének több ezer holdra terjedő birtoka van a csongrádi 1629. számú telekjegyzőkönyv A) lapján bevezetve.

Furcsa egy telekkönyv ez. B) lapján soha semmiféle rejtéjt fejtő nem tudna ugyan eligazodni; de annyi még is kitűnik belőle, hogy azok az A) lapon bevezetett ingatlanok Csongrád városának tulajdonát soha nem képezték, és mégis a C) lap arról tanuskodik, hogy ezen ingatlanok a város által felvett kölcsön biztosítására jelzálogul voltak lekötve.

Megérdemelné a fáradságot, hogy az érdekeltek e telekkönyvi állapot javítására törekedjenek. De most nem evvel, hanem kizárólag a serház-zugi, avagy más néven „Kis réttel” akarunk foglalkozni.

Ezen Kisrét is, az 1629. számú telekjegyzőkönyvben van bevezetve, s ennek a telekkönyvi állapota is éppen olyan rendezetlen, mint a csongrádi birtokosok többi közös birtoka, és ezen birtok telekkönyvi állapotának rendezése sem volt eddig sürgeőbb, mint a többié, mert ez is rét és legelőül használtott, mint a többi közös birtok.

Minthogy azonban a múlt év folyamán ezen birtok az ország költségén mentesített, s ennek folytán valószínűleg kizárólag szántóföldül fog használtatni, saját jól föl fogott érdekében minden érdekelt félnek kötelességévé vált, hogy a maga részéről oda hasson, miszerint, ezen birtok, csakugy, mint ezelőtt a mentett rét és legelőföldek, telekkönyveztesse.

Ezen ingatlanok forgalmát lehetővé tenni, forgalmi értékét emelni csak ezen intézkedés által lehet.

Hosszas lenne mindazon előnyöket elősorolni, melyek Csongrád város birtokosságára a kis rét telekkönyvezésével hárulna, és éppen ezért ennek rész-

letezésébe ezuttal annál kevésbé bocsátkozunk; mert tudjuk, hogy ennek üdvösségét mindenki érzi, s hisszük, hogy ezen üdvös intézkedés elé senki akadályokat gördíteni nem fog.

— „Tisztázzuk a nézeteket”

cimű közleményünkre a „Szentesi Lap” t. szerkesztője lapja folyó évi 10-ik számában reflektálva, a vármegyei közigazgatási bizottságot múlt évi december 6-án tartott ülésében hozott határozatából folyólag, feltételes támogatásban volt szives részesíteni. Mint cikkünk szelleme bizonyítja, mi nem kívántuk az illető számadót oltalmunk alá venni, csak a fő- és alispán érdemeit óhajtottuk valódi értékükre leszállítani. A számadó és a közigazgatási bizottság között fennforgó, és ma már vitássá vált ügy, az illetők ügye, és a két félnek lesz most már hivatása, sőt kötelessége bebizonyítani, hogy volt-e ok és alap, a számadó elleni szigorú eljárásra és a felügyeletet teljesíteni elmulasztott tisztviselő dédelgetésére, sőt pártfogás alá vételére. De mert említett közleményünkkel szemben is föntartotta a „Szentesi Lap” tisztelt szerkesztője azon téves nézetét, — melyet ugyan, mint tudjuk, a közigazgatási bizottsági ülésben sajátított el, — hogy a 13 év óta hátralékban állott közmunkaügyi pénzek számadásáról folyik a kérdés, — tehát ki kell jelentenünk, hogy a közigazgatási bizottság határozata nem felel meg a valóságnak. Mert az 1876. évben Csongrád városának kölcsön adott 2000 frtról szóló számadás a kölcsön vevő hatósághoz még 1877. év elején be lett terjesztve, és a számadó részére a fölmentvény megadva. — A többi ugynevezett közmunkaügyi számadások pedig 1881. évben keletkeztek, tehát csak 9 évről lehet szó. — Ez azonban nem menti a számadót, ha pénzkezelésről van kérdés; de tudni kell azt, hogy a vármegye nem adott az illető számadónak rendelkezésére pénzt, hanem megrendelt oly munkát, mely 30—40 ezer forintot igényelt volna és erre odaadta a közmunka hátralékot és egy évi csongrádi közmunka erőnek kétharmad részét, és Csongrád városát kötelezte a munkálatok teljesítéséhez 4000 frttal, vagy az említett összegnek megfelelő közmunkaerővel járulni. Ezen természetbeni közmunkákból kellett tehát a számadónak a 7 kilométer hosszú szentes—csongrádi országutat az 1881. évi árvízszin fölött egy méter magassággal és megfelelő rézsűvel ellátva elkészíttetni. És hogy ez elkészült, a számadó mérnöki felvételek alapján igazolta. Amde e munkálatok nem természetben fölhasznált közmunka erővel készültek, mert az minden emberi fogalmat meghaladó képtelenség, hogy védgátat lehessen építtetni hátralékos közmunka erővel; — hanem a közigazgatási bizottság által jóváhagyott bírságolási határozatok alapján — bírság összegekből, mely bírságösszegek a községi pénztárba folytak be és onnan lettek az illető számadónak átszolgáltatva. És mert mintegy 10 ezer frtot meghaladó bírságösszeg részint behajthatlan-ság címén nem folyt be, a számadónak pedig

a munkásokat ki kellett fizetnie, 700 frt követelése még a számadónak van az alapokból. Ezért nem lehetett 10,000 frtról a számadást beterjeszteni. És mert a közigazgatási bizottság nagyon jól tudta, hogy 1876. év óta készen őriztetik a számadás a számadónál, és mert ennek dacára így járt el, — eljárását törvénytelennek tartjuk s azt a főispánt, kinek elnöklése mellett ily dolgok történhetnek, — egy életnélküli vak eszköznek nyilvánítjuk.

Többen.

Ujdonságok.

— **Tisztelettel kérjük a lapunk iránt érdeklődőket, miszerint előfizetéseiket mielőbb megtenni sziveskedjenek.**

Lapunk előfizetési ára: Egy évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

A kiadóhivatal.

— **Számadások sürgetése Csongrád-megyében.** Csongrádvármegye alispánja körrendeletet intézett a járásek fejeihez, amelyben, tekintettel azon körülményre, hogy az adminisztráció mizériáit leginkább a községi számadások hanyag kezelése és az idezi elő, hogy e számadások soha sem terjesztetnek be kellő időben a megyéhez felülvizsgálat és elbírálás végett, odautasítja, hogy a multra vonatkozó minden eddig be nem terjesztett számadást, illető szakközgei által, még a rendbirságolások alkalmazásával is, haladéktalanul eszközöltetve, a maguk körében megvizsgálják és felülvizsgálat végett a megyéhez beküldjék; a jövőben pedig úgy intézkedjenek, hogy az előző évi községi, illetve a városi számadások, a községek számvevő közgei által mindenkor legkésőbb február hónapban összeállítva, lezárassanak s az illető községek vagy város által megvizsgálva, úgy terjesztessenek be a vármegyéhez, hogy ott a felülvizsgálat legkésőbb április hónapban megejthető legyen.

— **Amaz szám nélküli visszasságok** és rendellenességek között, melyek városunkban a türt megszokásból mintegy természeté váltak már, mi sem igényli annyira a nyilvánosság ellenőrző figyelmét, mint városunk rendészeti viszonyai, melyek — szerényen szólva — ázsiai állapotban tengenek. Gondolkozva e témák felett, eszünkbe ölik itt az ötvenes évek derekáról egy szarkasztikus ötlet Vas Gereben „Visszhang”-jából. Volt e lapban egy furfangos fametszet: Bolond Istók Debreczent körülkötöti egy hosszú kötéllel, hogy — ugymond — már hátrább ne menjen! — Hová kötöd aztán? — kérdi a civis. — Hát Kecskeméthez, mert az most is ott van, hol ezelőtt 300 évvel! — Istók megérkezik Kecskemétre, s oda akarja kötni a kötél végét; de elébe jön egy küldöttség, s javasolja neki, hogy Köröshöz kösse,

mert az most is ott van, ahol ezelőtt 500 évvel! Eddig a vice. Mi pedig a legkomolyabban hisszük, hogy a kecskeméti deputációt az az ismert és anynyiszor vitatott ellenszenv sarkalta épen Körös ellen, különben tényleg — Csongrádot kellett volna ajánlatba hoznia; mert mi még ma is a történet előtti idők kezdetleges stádiumában veszteglünk! — Ezen állapotok azonban tovább így nem tarthatnak, mert tűrhetetlenek, és javításukat egy haladó korunk kívánalmái, mint köztekinetek s helyi érdekű általános szükségleteink multhatlanul megkövetelik. Épen azért már eleve kijelentjük, hogy e bajok orvoslását szünet nélkül, mindenkor — s pedig a legnagyobb eréllyel — fogjuk sürgetni, s az ósdi maradisággal szemben a közjó érdekében készek vagyunk a leghevesebb nyílt harcot is felvenni és mindaddig folytatni, míg az magánszemélyek tusájává nem törpül.

Általánosságban jelzett álláspontunk igazolására nem késünk annak idejében a speciális adatok egész sokaságát nyilvánosságra hozni s tüzetes megvitatás tárgyává tenni azokat; ez uttal röviden csupán a következőkre utalunk:

A vármegyei építkezési szabályrendelet határozatainak ellenére, melyek minden telektulajdonosnak kötelességévé teszik, hogy beltelkük be nem épített határvonalain legalább két méter magas deszka, vagy szilárd anyagból épített kerítést felállítsanak, és azt állandóan jó karban tartassák, — több helyütt minden kerítés nélküli udvarok dísztelenkednek. Dacára annak, hogy istállók, árnyékszékék, emésztő gödrök — ugyanazon szabályrendelet értelmében — az utcai vonalban megtűrhetők nem volnának s szemét, trágya, istálló s bármely más célokra használandó gödröket a szomszéd telkéhez 1:9 méternél közelebb helyezni nem szabad, — különösen mellékutcainkban — közvetlenül a kerítések mellett és nem ritkán, mint a „Szarvas” koresma környékén is, a nyílt utcán vannak ily piszkos szemétdödrök, trágyadombok és istállók, hizlalók elhelyezve. Egészben a szemét, szenny és tisztatlanság ápolása körül valóságos keleti kultusz fejlődött ki nálunk. Közvetre városzerte alig találunk; köztereink tisztántartására, csinosítására senki fel nem ügyel; közlekedésre alkalmatlan, egészségtelen, ronda zugutcaink megnyitása s minden, a város szépítésére irányuló törekvés fenakad a szűkkebléségen. Közutaink, járdáink minden kritikán alulnak, pedig — ha nem csalogunk — ez utóbbiak jó karban tartására évenként 2000 frt van felvéve költségvetésünkben. — Érdekes volna tudni, vajjon hova, mire fordítatik évenként e jelentékeny összeg? mert hogy e célra 10 év alatt sem költöttek ennyit, azt járhatatlan, övig sáros utcaink s kevés, de nyaktörő pallózásunk napnál fényesebben igazolja. A józan közönség mondja meg, nincs-e igazunk?

— **Sűrű feljelentések** érkeznek a főszolgabírói hivatalhoz ama tiltott eljárás ellen, hogy a külterületek egyes részein, különösen a szőlőkben, nyulak és foglyok fogdosására vadfogó török és hurkok állítottak fel. Figyelmeztetjük a vadfogás eme tiltott útján visszaelőket, hogy jövőben ez eljárás kö-

vetésétől tartózkodjanak, mert az 1872. VI. t. c. 12. §-a 100—200 frtig terjedő pénzbírsággal rendeli büntetni az e nemű kihágást elkövetőket.

— **A piaci rendszert köréből.** Városunk előljárósága a mértékek ellenőrzése tárgyában havonként a felsőbb hatósághoz beterjesztett jelentésében mindenkor erősen hangsúlyozta azt, hogy a forgalomból kitiltott mértékek használatban nincsenek. Ezzel szemben mégis igen gyakori panaszok merülnek fel, hogy úgy egyeseknek, mint az általános forgalomnak hátrányára piacainkon szerte azon mértékek képezik használat tárgyát, melyek törvényes intézkedés által már másfél évtizeddel ezelőtt eltiltattak; de a miről — úgy látszik, — az előljáróság mit sem tud. És ez különösen gabnapiaucunkra nézve áll, hol — szégyenünkre — el kell mondanunk, miszerint a jelenlegi törvényes mértékrendszert számtalanok még névleg sem ismerik. Nálunk még folyton a véka és köböl az, ami mértékül szolgál, s a felek egészen természetes valaminek találják, hogy adás-vevéseiknél ezen mértékek szerint járjanak el. Hogy a tiltott mértékek fenálló használatra számos visszaélés alapjául szolgál; hogy az nem lehet előnyös sem az eladó, sem a vevő félre s zavarokat idéz elő a forgalomban, azt rendőrhatalóságunk bizonyára tudni fogja; nem találnak tehát eléggé szigorú elítélő kifejezést ama botrányos hanyagság jellemzésére, mit a mértékek ellenőrzése tekintetében tanusít. Mert bizonyosan csakis a rendőrhatalóság nagyfokú bűnös mulasztására mutat az, ha e nemű visszaélések még maig is előfordulhatnak.

— **Vizek állása.** A Tisza Tokajnál 0:08 méterről 0:07 mre apadt. A mellékfolyók közül: a Maros Aradnál 0:59 mről 0:60 méterre aradt, a hármas Körös Gyománál 1:14 mről 1:12 mre apadt, Szatmárnál 0:54 méterről 0:55 méterre aradt. Mult vasárnapról maig a Tisza Csongrádnál valamivel aradt, vízállása Csongrádon 0:32.

— **Halálozás.** Fülöp Andrásnak, a „Kaparás”-hoz címzett vendéglő bérletének neje, folyó hó 20-án hosszas szenvedés után elhunyt.

— **Tűz.** Id. Cs.-Forgó József tanyáján f. hó 20-án éjjel tűz ütött ki, mely több gazdasági épületet elhamvasztott.

— **Régi rozsz szokás** az nálunk, hogy különösen a tél idején leölt sertéseket városzerte bent az udvaron, az épületek közvetlen közelében perzselik meg. A hidegebb évszak beköszöntével, a kora hajnali órák alatt valóságos lángtengerben uszik a város, s egy-egy kisebb szél kerekedtével a harmadik utcába is elvetődik a lobogó tüzek félelmes szikrája. Helyén valónak látjuk figyelmeztetni a lakosságot e könnyelmű szokás tarthatatlanságára. Házaink s gazdasági épületeink a legnagyobb részben náddal, itt-ott épen zsúppal, gyékényvel fődve, s nem egy helyütt, különösen a tehetősb gazdák udvarain, felhalmozva áll a takarmány s a szalma, rózse és venyige fűtőanyag. Ósrégi rendetlen építkezési viszonyaink folytán, főleg a belvárosban, ház ház hátán van; a kutak száma vajmi csekély, s hozzá tűzrendészeti

A „CSONGRÁD” TÁRCZÁJA.

Dora.

Virágáros barna lányka
Volt a kőkényszemű Dora,
S mint szerelmes koczafirkász,
Én voltam a — protektora.

Eldicsértem szép rózsáit
Ép szeműnek, félig vaknak,
S nőtt a hájam, hogy ha láttam,
Hogy virágin kapva-kapnak

Nem üldögélt már ezentúl
Utcasarkon este-reggel,
A műértők fölkeresték
Kis kegyenczem nagy sereggel.

Ámde a mit otthon árult:
Arcán nyílt a piros rózsza —
Ábránd képből, ideálból
Igy lesz olykor rideg — próza!

Scorpio.

A vetélytárs.

A következő nap délutánján Kálmán ismét el-távozott hazulról, azonban ekkor már nem az inas, hanem Laura sompolygott utána, mélyen beburkolva köpenyébe.

Sok utcán haladtak át. A nő makacs kitarással követte férje nyomdokait. Vásáros idő lévén, itt egy részeg ember, amott egy másik került útjába, majd fellökve őt, egy molnár legény még köpenyét

is belisztezte. Laurát azonban mind ez nem gátolta meg férje követésében. Hosszu járkálás után végre ott állt a 25-ik számú ház előtt a citrom-utcában.

— Itt lakik Csalavári Kálmán ur? — kérde egy, a kapuban álló vén banyától.

— Szolgálatjára, igenis, még pedig a harmadik emeleten jobbra; de a teins ur mindig bezárkózik szobájába s egy lelket sem bocsájt magához.

Laura felrohant a lépcsőskön. Midőn a jelzett ajtó elé ért, rettenetes mérd felindult volt.

Végre-valahára kitudhatja a titkot, mely miatt annyi sok, annyi keserves könnyet hullatott már!

Hanem úgy van az az életben, az ember akaratlanul is késedelmeskedik, midőn valami kellemetlen kell felfedeznie. Laura is így volt. Jó darab ideig habozott, nem tudva, mi tévő legyen? — Ugy tetszett neki, mintha beszédet hallana a szobából. Odahajtá fülét a kulcslyukra. A hang csakugyan férje hangja volt.

— Légy nyugodt, kedvesem, — hangzott ki a szobából, — soha, soha el nem hagylak, míg a világon élek!

Ezután mély csend lett a szobában. Laura csaknem eszméletét veszítve állt az ajtó előtt.

Ujabb suttogás hallatszott a szobából:

— Megígértem neked, hogy híved maradok. Oh, azon az egy napon, hogy nem találkozhattam veled, borzasztókat szenvedtem, rólad ábrándoztam, utánnad sohajtoztam, — hanem aztán másnap hajnalban tüstént hozzád siettem én szerelmesem, én gyönyörűségem. — Nőm kedvéért mindenről lemondok, csak rólad nem! — Oh, ha ő tudná szövetség-

günket, borzasztó dühre gerjedne s a legiszonyubbat várhatnád haragjától.

Alig hangzottak el e szavak a szobában, Laura eszeveszetten dörömbölni kezdett az ajtón.

Laura rontott be rajta, hogy szétmarcangolja nyugalmának, boldogságának megrablóját. Mikor a szobába lépett, lázas sietséggel jártatta körül szeméit a nagyon is egyszerűen burtozott szobában; de sehol sem fedezhette fel a nőt, aki férje szívét elhódítván, őt lebilincselve tartja, — csak sűrű füstgomoly tölté be a szoba minden zegét-zugát.

Kálmánnak, amint neje belépett, első dolga volt felnyitni az ablakokat; mert Laura, ki őt oly váratlanul lepte meg, köhögni és fuldokolni kezdett, szóval közel volt az ájuláshoz.

— Látod, — szólt Kálmán, mialatt hosszú száru pipáját az asztalra helyezé, — jól tudtam, hogy a dohány füstjét nem szenvedheted. . . .

— Tehát nincs itt senki? — kérde Laura álmélkodva.

— Hogyan, kit keressz, ki lenne itt?

— Kivel beszéltél előbb, mire pazaroltad szerelmed forró ömlengéseit, melyeket magam hallottam s melyek szívemet marcangolták?

— Hát a pipámmal nyájaskodtam, — szólt Kálmán nyugodtan, s leült egy ócska pamlagra, melyen neje helyet foglalt volt. — Nem magad mondád néhány nappal egybekelésünk előtt, hogy a pipafüstöt nem szenvedheted, s hogy nagyon zokovennéd tőlem, ha mint férjed, továbbra is folytatnám a dohányzást?

— Igen, azt mondtam, — válaszolt Laura,

intézményeink még nagyon is sok kívánni valót hagynak fenn. A legéberebb gondoskodás dacára — a mit pedig rendesen kaptos böllereinktől el nem várhatunk. — mi sem oly valószínű, mint hogy e könnyelmű szokásnak, egyesek önféjűségének a gazda, szomszédai, sőt tán egész városrészek vagyona, mindene esik áldozatul. Ohajtjuk és a legkomolyabban elvárjuk, hogy e kiszámíthatlan veszélyekkel járó régi rossz szokás megszüntetését célzó tiltakozásunk illetékes helyen is előbb meghallgattassék, mintsem a perenként várható „vörös kakas” vészhangja legyen kiáltó figyelmeztetés a felismert mulasztásra!

— **A kóser hus ügye.** Lapunk megindításával több oldalról érkeznek hozzánk panaszok a kóser hus ellen. — Föltétlenül helytelenünk kell azon intézkedést, mely a kóser hus ügyét kizárólag a hitközségek autonómiaja alá helyezi; s nem kevésbé rosszaljuk a hitközség azon közönyét, hogy a kóser hus mérési jogának bérbeadásánál az egyes tagok igényeire semminemű tekintet nincsen. Nálunk tudvalevőleg a hus mérésének kizárólagos joga egy embert illet, ki míg egyrészt szakszerűleg tudja saját előnyére kiaknázni a monopólium által nyújtott kedvező helyzetet, másrészt a fogyasztó közönség érdekeit mindenben fumiálja. Gyakori az eset, hogy a közönség hust egyáltalán nem kap, vagy ha igen, a hus már legtöbbször élvezhetetlen állapotban van. Föltesszük, hogy az izr. hitközség eljárásága nem szorul bővebb magyarázgatására annak, hogy a hus-ügy mily nagy horderejű, és tisztázása mily fontos minden tekintetben; s a közegészségügy első és legfőbb követelménye, hogy minden alkalommal és minden körülmények között friss és egészséges hus álljon a fogyasztó közönség rendelkezésére. Méltó megütközéssel halljuk tehát, hogy többeknek, szóval és írásban is, ez irányban a hitközség eljáráságához nyújtott panasz, illetve kérelme meghallgatásra nem talált. — Sürgős orvoslást kérünk.

— **Pótlóvak kiadása.** A Kecskeméti állomászó m. kir. huszárezred 3-ik századának parancsnoksága közhírré teszi, miszerint általa f. é. április végével 18 drb. igen jó pótló fog kiadni. Az átvenni szándékozók fenti határidőig a városi előjáróság által kiállított vagyoni bizonyítvány felmutatása mellett, a parancsnokságnál Kecskeméten jelentkezhettek.

— **Lapunk nyomdája** — fölmerült akadályok miatt — csak a múlt hét derekán érkezett meg Szentesről, s mint hogy a kellő időre beállítható már nem volt, lapunk mai száma még a „Szentesi Lap” könyvnyomdájából került ki. Olvasó közönségünk nagyfokú érdeklődése által indítva, intézkedtünk azonban, hogy a megjelenésben késelem be ne álljon, s t. előfizetőink már a kora reggeli órákban kézhez kapják lapunkat.

— „**Az aranykirály**” címen regénycsarnokunkban érdekesítő és tanulságos regény közlését kezdjük meg mai számunkban, melyre a szépirodalmi rész iránt érdeklődő olvasók figyelmét ez uton is fölhívjuk.

— mert ki nem állhatom a gyűlölt füstöt. Mindig köhögöm kell, valahányszor egy pipa közelg felém.

— No lásd, hogy a füsttől megkíméljelek, hogy köhögőd ne kelljen, hogy neheztelésedet kikerüljem, hogy mindazon bajoktól, melyeknek okozója régi kedvesem, a pipa leendett vala, tégedet is, magamat is megóvjam: ezért béreltem ki ezt a szobát, hogy itt, miként ez már évek óta szokásom, ebéd után kényelemmel szívhasam pipámat, — És most tudod titkomat, ismerd az ügyet, mely naponta el hív mellőled. Reményem, hogy többé nem tartóztat vissza, s hogy ezután magad fogsz elkergetni hazulról.

— Nem én, nem! Bizonyára nem, sőt ma utóljára látod magányodat. Bucsuzz el tőle és jöjj velem haza!

— De hol pipázam ezután?

— Otthon, házunknál, az én szemeim előtt!

— Hát a füst?

— Majd hozzá szokom!

Kálmán örömeiben összevissza csókolta nejét, majd pipáját és dohányzó eszközeit összeszedve, csöngetett és fölmondotta a magános szoba bérletét.

Mikor haza felé indultak, Laura ezeket gondola magában: Inkább otthon dohányozzék; mert úgy tapasztaltam, hogy pipájával enyelegve, könnyen hajlandó lesz az ábrándozásra és megtörténhet, hogy valami csinos szomszédasszony csupa szívességből, hozzászoknék a pipafüsthöz. Inkább magam késérem meg: hisz ha a nő erős elhatározással bír, legyőzhet minden akadályt s ki vihet mindent, a mit csak akar.

(Vége.)

— **Falb Rudolf,** a híres német időjósna „kritikus napja” sok helyütt teljesedett. Zágráiban és Iglón óriási mennydörgés és villámlás volt. Nálunk is mutatkoztak ugyane napon „kritikus” tünetények, iszonyu eső alakjában, mely később havas esővé változott.

— **Értesítjük** a n. é. közönséget, miszerint lapunk egyes példányai Várad Jakab kereskedő urnál és Schwarc Sándor ur könyv- és papirkereskedésben, valamint szerkesztőségi ideiglenes irodánkban (sidótemplom-utca, Csúros-féle ház) és a „Csongrád” nyomdájában — tíz krajcárjával kaphatók.

— **Kiadóhivatalunk** részére egy ügyes és megbízható lapkihordót keresünk.

Hasznos tudnivalók a gazdáknak.

Bizonyára nem egy gazda tapasztalta a sertésnél előforduló azon káros szokást, hogy a kocza malacait megözi.

Ily esetek megakadályozása szempontjából tanácsos a következőleg eljárni: Mindenek előtt — s ez a fő teendő, — a fiadzás után a visszamaradt vért és szülepét gondosan el kell takarítani, mert ezeknek nyalogatása ingerli a koczákat a zsenge malacok felfalására.

Ajánlatos továbbá: fiadzás előtt és után közvetlen, moslékot nyújtani a kocának.

Nálunk szokásban van a malacokat egy-két napig fiadzás után külön rekeszteni az anyától s csak akkor bocsajtani a koczához, midőn a kicsinyeket szoptatni akarjuk. Ezen eljárás szintén ajánlatos, mert tapasztalás mutatja, hogy fiadzás után 1—2 nap múlva már nem fájja fel az anya fiait.

Ezeknél természetesen még alkalmasabb egy szájkosár, persze olecsón előállítva.

Egy helybeli ismerősöm igen elmés módon eszelte ki, miként lehet az említett célra olecsó szájkosarat készíteni. Régi csizmaszárból megfelelő nagyságu gyűrűt vágunk, két oldalán lyukat turunk, ebbe madzagokat fűzünk s így ezt az állat orrára huzva, azt a nyakon megkötözzük.

Etetéskor levesszük a szájkosarat, és gondosan felügyelünk a kocára, nehogy kedvet kapjon megízlelni malacainak husát.

Csarnok.

Az arany király.

— Regény a jelenkorból. —

I. Fejezet.

Számkivetve.

Rekkenő nyári est volt. A csonka torony órája kilencet kongatott, jelezvén általa, hogy a kis helység fölött a nappal véget ért. A kapu előtti padokon s a széles lóutca nyárfái alatt többen üldögéltek ugyan még, kik az esti szellő kellemét élvezték, s a kikötőbeli korezmában, — mert történetünk színtere a Keleti-tenger partján fekszik, — még hangzott a vig matrózok zajos éneke, s az éjjeli őr cammogó léptekkel cipelte kürtjét s lándzsáját körül a városban, kísérve mindenüvé hűséges ebe által.

Egy szűk mellékutcában, mely közvetlen a város kapuja mellett, minden közlekedéstől elzárva, szabálytalan görbe vonalban húzódik, egy kisebb fajta emeletes ház feküdt, melynek a bejáratától balra eső ablakaiból még lámpafény sugárzott ki a néptelen utcára.

Az ablak szárnyai a kivilágított részen nyitva voltak, hogy a szoba tikkadt levegője felírissuljon, s az utcáról belátható volt az egész terem, melynek berendezése a mily egyszerű, épp oly ódonoszerű volt.

Egy magas szekrény, számtalan apró fiókkal, egy másik, lenyíló íróasztali födéssel s kicifrázott tükör-állványval foglalta el a terem egyik oldalát; hosszú támlájú, merev székek, lószőrrel tömve álltak a másik fal előtt; a szoba közepén egy sulyos asztal nyújtózkodott, s ósdi keretéből két életnagyságu arckép tekintgetett a színehagyott szőnyegekre.

A teremben minden tárgy nehéz és tömör, s minden ízében csinos és tiszta volt, s a szinte tulság menő rend és szabályszerűség ugyane komor benyomást teszi a szemlélőre a ház lakója s egyuttal tulajdonosa, ki most a nyitott szekrény előtt állt, s fejét tenyerére támasztva, mély hallgatással egy másik ott levő személy beszédére figyelt.

Hivatalnok egyenruhát viselt; testalkatát tekintve, feltűnő nagy és erős ember volt, szigorú és határozott vonásokkal; kemény hideg tekintetéből kiátszott a példászerű, pontos hivatalnok higgadsága; de egyszersmind makacs darabossága és már a legcsekélyebb izgalom mellett hozzáférhetlenné váló természeté.

A másik tökéletes ellentéte a tisztviselőnek. Apró, szikár ember, bámulatos, éles vonásokkal, tétova, nyugtalan tekintettel, izgekony, mint a keneső, hosszabb ideig soha egy helyen ülni nem bírt, hanem

egyik szögletből a másikba futkosott; hangja recesegő és sipító volt, s beszédközben, mint egy varju, folyton ide-oda ugrált, s szerfölött hosszú, vékony ujjaival szüntelenül gesztikulált.

— Elhíheti igen tisztelt adófelügyelő ur! — mondá rikácsolva s hosszú ujjait dörzsölve, miközben minden izmai mozogtak, — én már meghánytamvettem a dolgot minden oldalról; de nem megy, — valóban nem megy, — egyáltalában nem megy.

— Micsoda nem megy? — kérde az adófelügyelő az apró embert, durván és röviden félbeszakítva.

A kicsi csodálkozással és mintegy megütközve nézett rá.

— Hát, hogy én a fiaurat tovább is üzletemben tartsam.

— Az én fiam nem ur, csak egy fiatal gyerek, a kiből embert kell nevelni! — vágott közbe a másik.

— Persze hát — hm — persze, persze, igen tisztelt Hartmann ur! Valóban fájlalom, hogy ilyen mik történtek; de méltóztassék meggondolni — fiának ily szemtelen vakmerősége után! Engem, tulajdon főnökét, urát megütni, — ez hihetetlen!

— Igen, ezt nem lehet tovább tűrni! — jegyzé meg a hivatalnok sötéten. — A gyerekben minden fegyelem és erkölcs veszendőben van; de hát van még én bennem elég erő, hogy saját husom, vérem megbüntessem, s ha Isten engedi, hogy meg is javítsam.

— Tényleg, valóban ön mintaképe az atyáknak! — szólt helyeslőleg az apró ember. — Azért is önre bízom fiának megfenyítését, különben az ön igazságszeretetében bízva, már magam vettem volna kezem ügyébe őt.

— Ön? — kérde az adófelügyelő, félig gunyosan mérve tekintetével a parányi embert.

— No hát, ugy szóval! — jegyzé meg az apró, kit e tekintet nem igen látszott fölbátorítani. — Az ön fia, Gyuri, éveikhez aránylag, nagyon is kifejlett, valóban erőteljes hajtása a hatalmas törzsnek!

S hízgelőleg mosolygott hozzá; emez azonban a bókot nagyon is hidegen, mintegy nehezteléssel fogadta.

— Hagyjuk ezt Köhler ur. — Én nem vagyok oly ostoba, hogy csillogó szavakkal rászédessem magam! A törzs már odvasodik, s hajtása száraz s másra nem méltó, mint hogy letörjük s tűzre vessük.

— De igen tisztelt felügyelő ur...

— Elég Köhler ur, elég — a szóból elég volt, itt egy rövid, elhatározó tette van szükség! Komoly, terhes óra egy atyára, melyben egyetlen fia fölött kell itélni, hagyjon engem ez órában magamra, hogy zavartalan cselekedjem.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. D. Szeged. Véleményedet nem osztjuk. Részünkről a kezdet nehézségeit fiatalos erővel, könnyen fogjuk elviselni, s amennyire mi népünket ismerjük, biztosra vehető, hogy a becsületes szándékot felismert közönség mihamarabb tömörülni fog lapunk köré. Egyebekben üdvözlét!

K. S. Helyben. Lapunk felelős szerkesztője távol lévén, magán természetű kérelmét el nem intézhetjük. — A plébános ur ellen beküldött fulminans cikkét azonban — kategorikusan szólva — sem most, sem máskor nem közölhetjük, mivel reánk nem tartoz, s teljesen privát érdekű sérelmek bírálatába lapunk, melynek bevallott célja a béke és egyetértés megteremtése, nem bocsátkozhatik. Biztosítjuk önt, amennyiben egyesek tetteit a közvélemény ítélőszéke elé tartozóknak ismerjük fel, a nyilvános ellenőrzést — személykülönbség nélkül — mi magunk, a legjobb meggyőződéssel, kész kötelességünknek fogjuk tartani, a tisztesség határait azonban át nem lépjük. Kézírata rendelkezésére áll.

Többen. Naponta találhatók vagyunk szerkesztőségünkben délelőtt 10—12 s délután 4—7 óra között.

Vasuti menetrend.

K.-Kis-Szállásról indul	12:48	6:18
Félegyházáról indul	12:15	5:40
Budapestről indul	7:45	12:—
Temesvárról indul	8:57	10:45
Csongrádra érkezik	1:31	7:03
Csongrádról indul	9:—	2:15
K.-Kis-Szállásról indul	9:52	3:01
Félegyházára érkezik	10:29	3:36
Temesvárra érkezik	4:34	7:02
Budapestre érkezik	2:19	8:05

176—1889. vgh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel

közhirre teszi, hogy a csongrádi kir. járásbíróóság 2140—89. számú végzése által Domán Mihály javára Hakker József esanyi lakos ellen 675 frt tőke, ennek 1889. évi szeptember hó 21-ik napjától számítandó 6 „ kamatai és eddig összesen 48 frt 11 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1006 frtra becsült szobabutorok, tehén és kocsi, megjegyezvén, hogy az alapfoglalási jkönyvben bíróilag lefoglalt, a 18. és 19. tételszámok alatt összeirt ingóságok igény perlés eldöntéséig árverés alól kihagyandókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2140—1889. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Csanyon, alperes lakásán leendő eszközzésére 1890. év január hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csongrádon, 1890-ik évi január hó 18-ik napján.

Kotsmár József,
kir. bir. végrehajtó.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK.”

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendes házi barátja.

Köszönettel és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s úgy van szerkesztve, hogy a *serdülő leánykának* is bátran a kezébe lehet adni, s e mellett az *atyák, anyák és nagyanyák* is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne.

A „Hölgyek Lapja”

című mellékletünk, a nők hű tanácsadója és szellemi titkára a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok és a *divat* köréből megbeszélhetetlen közleményekkel kedveskedik. A „Képes Családi Lapok” *képei* a legelső művészek ecsetjének köszönik létüket. A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobbat igyekszik nyújtani, s hogy hivatásának megfelel, azt legjobban bizonyítja immár *11 évi fenállása, mit hazánkban egyetlen egy hasonló irányú lap sem volt képes elérni*. Minden laphoz egy külön, könyvvé költető **regény-melléklet** van csatolva, mely évenként 3—4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok.” „Hölgyek Lapja” című divatlap s „Regény” melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetéseket (a hó bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapesten, V., Nagy korona-utca 20. szám.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból *mutatvány-számokat ingyen és bérmentve* küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik eziránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

☛ Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk!

A „Képes Családi Lapok”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Budapest, V., Nagy korona-utca 20. szám.

A TÉLI IDÉNY

előre haladtával dus választéku raktáramon fönmaradt alábbi **áruimra különösen felhívom** t. vevőim becses figyelmét. Mint

rendkívüli olcsóságok

nagy választékban kaphatók üzletemben: **téli kendők, cosmanosi, barchet, casan, flanel, kale-muke-szövetek és pokrócok.**

A tisztelt vevő közönség ismert bizalmába ajánlván magamat és számos megrendelést kérve, maradtam

teljes tisztelettel

ROSENBERG EDE.

Gr. Keglevich István saját gyártmánya

*** COGNAC Jálies A. és Társa pincéből, egr, villányi vörös, badacsonyi, neszmélyi, magyarati fehér, ruszti és tokaji asszu **BOROK**, nemkülönbén mohai Ágnes-, parádi, borszéki, szulini, Margit-, felső és alsó seltersi, krondorfi, marienbadi és karlsbadi **ásvány vizek** nálam mindig friss minőségben kaphatók.

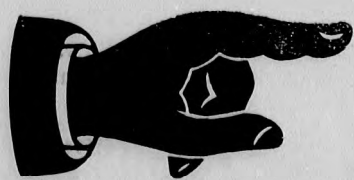
Kapható továbbá „Gentry Club,” „Jokey Club” és non plus ultra **pezsgő**, a legfinomabb thea és rum.

BAGOSSY JÓZSEF

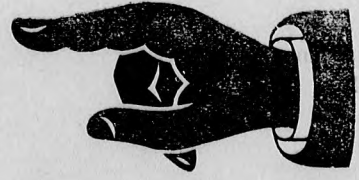
vas-, fűszer- és ásványviz-kereskedő
CSONGRÁDON.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és laptulajdonosok: **CSUKÁSSI JÓZSEF** és **RÁKOSI JENŐ.**

30.000

példány.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. — Félévre 7 frt. — Negyedévre 3 frt 50 kr. — Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes példányok kaphatók minden újságelárusítónál.

A „BUDAPESTI HIRLAP” KIADÓHIVATALA

Budapest, IV. kalap-utca 16.